

Valdības Vēstnesis

Maksa par „Valdības Vēstnesi” sākot no 1. janvāra:
 Saņemot ekspedīcijā:
 Par 1 mēnesi 75 rbj. — kap.
 Piesūtīt mājs un pa pastu:
 Par 1 mēnesi 90 rbj. — kap.
 Par atsevišķu numuru: saņemot
 ekspedīcijā 25
 Pa atkalpārdevējiem 8 . 75

Latvijas valdības
 Iznāk katru dienu, izņemot

Redakcija:
 Rīgā, pīli № 2. Tel. № 9-89
 Rūkas stundas no 11—12

oficiālais laikraksts
 svētdienas un svētku dienas

Kantoris un ekspedīcija:
 Rīgā, pīli № 1. Tel. № 9-57
 Atvērts no pulksten 9—3

Sludinājumu maksa:
 a) tiesa sludinājumi līdz 30 vien-
 slēdžīgām rindām 180 rbj. — kap.
 par katru tālāku rindām 6
 b) citāru iestādēm un amata per-
 sonām, par katru vienslēdžīgu
 rindām 8
 c) privātiem par katru vienslēdžīgu
 rindām 10

№ 282 Ceturtdien, 14. decembrī 1922. g. Piektais gads

Ministru kabineta lēmums par pastiprinātas apsardzības stāvokļa pagarināšanu.

Saeima.
 Iz apsardzības ministra pavēles № 30.

Ministru kabinets nolēma:
 valsts drošības un sabiedriska miera uzturēšanas labā pastiprinātas apsardzības stāvokli, kas izbeidzas š. g. 15. decembrī, pagarināt visā valstī uz sešiem mēnešiem, tas ir līdz 1923. g. 15. junijam, izņemot pierobežas joslu, kurā paliek spēkā no š. g. 5. novembra uz trīs mēnešiem, t. i. līdz 1923. g. 5. februarim ieviestais kara stāvoklis.

Rīgā, 1922. g. 12. decembrī. № 3000.
 Ministru prezidents Z. Meierovics.
 Iekšlietu ministrs A. Kviesis.

Saeima.
 Sēde 13. decembrī.

Sēdi atklāj priekšsēdētājs F. Vesmanis pulksten 5,30.

Vispirms atvēl atvaļinājumus sekošiem Saeimas locekļiem: R. Kalningam, V. Salnājam, J. Vesmanim, E. Moricam un A. Bergam.

Nolasa bezpartējiskā centra paziņojumu, ka tas savu priekšstāvi Dr. K. Kasparsonu atsauc no pašvaldības lietu komisijas un ka viņa vietā pēc iepriekšējas vienošanās nāk Dr. med. G. Reinhardss no kristīgo nacionalistu frakcijas.

Nāk apspriešanā pārgrozījums likumā par kultūras fondu. (Referents E. Felsbergs.) Pārgrozījums domāts tādā ziņā, ka no Saeimas priekšstāvjiem nāktu kultūras fonda domē 8 (līdzšinējo 5 vietā). J. Trasuns liek priekšā, šo skaitli paaugstināt uz 13. Pēc neilgām debatēm, kurās piedalās A. Briedis un Fr. Trasuns, pārgrozījumu pieņem steidzamības kārtā, noliekot ievēlamo Saeimas priekšstāvju skaitu uz 13.

Pārgrozījumus pie kārtības rullja 176. panta attiecībā uz locekļu skaita palielināšanu ārlietu, budžeta, finanšu un redakcijas komisijās pieņem steidzamības kārtā bez debatēm. (Referents R. Ivanovs.)

Steidzamības kārtā, pēc isām debatēm, kurās piedalās Dr. P. Kalniņš un Dr. G. Reinhardss, pieņem arī likumu par Valsts Prezidenta atalgojumu. (Referents O. Nonācs.)

Tāļāk steidzamības kārtā un vienbalsīgi pieņem likumu par Valsts Prezidenta sekretariatu. (Referents O. Nonācs.)

Steidzamības kārtā pieņem arī likumu par Valsts Prezidenta un viņa sekretariata budžetu no 1922. g. 7. novembra līdz 1923. g. 31. martam. (Referents Fr. Trasuns.)

Steidzamības kārtā un bez debatēm beidzot pieņem likumu par Latvijas valsts, tirdzniecības, amata personu, atsevišķu iestāžu un kara kuģu karogiem. (Referents P. Lejiņš.)

Nolasa dažus iesniegtus jautājumus un ministru prezidenta paziņojumu, ka ministru kabinets nolēmis pagarināt pastiprinātas apsardzības stāvokli visā valstī uz 6 un kara stāvokli robežas apgabalā uz 3 mēnešiem. Priekšlikumu par pastiprinātas apsardzības stāvokļa tūlītēju atcelšanu ataida.

Sēdi slēdz pulksten 10.
 Nākošā sēde piektdien, pulksten 5.

Valdības rīkojumi un pavēles.
 Iz apsardzības ministra pavēles Nr. 30
 Rīgā, 1922. g. 8. decembrī.

Pārvaldības daļa.
 1. §.
 Pulku un bataljonu komandieru, daļu un nodaļu priekšnieku un viņiem tiesībās līdzīgu amatpersonu atestācijas, lai nodrošinātu ta priekšnieka pareizu slēdzienu, kas atestāciju galīgi apstiprina, padotības kārtībā izsniedzamas: no ierindu karaspēka daļām — karaspēka inspektoram, no pārvaldēm un iestādēm — apsardzības ministra biedrim apspriešanai īpašās komisijās. Šis komisijās iet: kā priekšsēdētājs: pirmā — karaspēka inspektors un otrā — apsardzības ministra biedrs, un kā locekļi: pirmā komisijā — divīziju komandieri, artilērijas inspektors un karaspēka inspektora štāba priekšnieks (līdz viņa iecelšanai — galvenā štāba priekšnieka 1. palīgs) un otrā: pārvalžu priekšnieki un galvenā štāba priekšnieks.

Divīziju komandieru un tiesībās viņiem līdzīgu priekšnieku atestācijas iesniedzamas apsardzības ministram apspriešanai īpašā atestācijas komisijā, sastāvotā no apsardzības ministra, kā priekšsēdētāja, un ministra biedra, karaspēka inspektora un ministrijas padomes priekšsēdētāja, kā locekļiem.

Piezīme. Atestācijas par pārvalžu priekšniekiem un galvenā štāba priekšnieku sastāda apsardzības ministru, par divīziju komandieriem, artilērijas inspektoru un karaspēka inspektora štāba priekšnieku — karaspēka inspektors un par ministrijas padomes locekļiem — padomes priekšsēdētājs.

2. §.
 Finanšu ministrijas kredīta departaments ar š. g. rakstu № 12099 norāda, ka kredīta departaments nevar uzņemt atbildību par privātbanku garantijām. Valsts intereses prasa, lai garantijas pieņemtu tikai pilnīgi neapsūdamas drošības Par tādām var uzskatīt vienīgi nekustamus īpašumus un valsts garantētus vērtspapīrus.

Saskaņā ar š. g. 224. „Valdības Vēstneša” numurā izsludināto papildinājumu pie noteikumiem par nekustamīpašumu atsavināšanu un apgrūtināšanu, kredīta departaments, pieņemot drošības obligāciju veidā uz nekustamiem īpašumiem, uz īpašnieku pieprasījumu izdod garantijas rakstus valsts iestādēm deponēto drošību apmērā, rezervējot pēdējo rīcībā attiecīgās sumas. Šīs sumas skaitās šo iestāžu rīcībā no garantijas rakstu izdošanas dienas līdz iestādes paziņojuma saņemšanai kredīta departamentā par garantijas anulēšanu.

Šādā kārtā panāks tas, ka kredīta departamentam deponētas drošības ērti iespējams pārdeponēt citām valsts iestādēm pēc vajadzības. Pie tam šādas garantijas nav saistītas ar laiku un atsevišķiem darījumiem.

3. §.
 Valsts kontrole ar š. g. rakstu № 1942 aizrāda, ka dažas karaspēka daļas un iestādes neiesūta viņai depozītu un speciālo līdzekļu pārskatus, kādi paredzēti „Valdības Vēstneša” š. g. 66., 91. un 93. numuros (manas š. g. 4. pavēles 2. §) iespiestos noteikumos, vai arī iesūta tos ar lielu nokavējumus un nepareizi sastādītus. Visbiežāki novērotas šādas nepareizības:

- 1) nav pievienoti attaisnojošie dokumenti;
- 2) nav salīdzinātas pārskatu sumas (paraugs № 9) ar bankas piesūtīto depozītu rēķinu izvērtumu sumām un noskaidrotas starpības;

3) nav atšķirti veco depozītu (kuji palika uz š. g. 1. aprīli, kā norādīts budžetu un kredītu pārvaldes š. g. apkārtrakstā № 948 (gB.) rēķinu pārskati no šini budžeta gadā (š. g. „Valdības Vēstnesis” № 107) atvērtu rēķinu pārskatiem;

4) atliek ievēroti pārskatu iesūtīšanas termiņi.

Uzdodu nokavētos pārskatus nekavējoties iesūtīt valsts kontrolei, bet viņu norakstus — finanšu ministrijas kredīta departamentam. Turpmāk depozītu un speciālo līdzekļu pārskatus sastādīt un iesūtīt pilnīgā saskaņā ar „Valdības Vēstneša” š. g. 66., 91. un 93. numuros izsludinātiem noteikumiem.

4. §.
 Pavēļu pie aviācijas divīziona saformēt jūras aviācijas nodaļu pēc manis apstiprinātā štata № 142.

Nodajai vajadzīgos virsniekus un terēdai iecelt ar š. g. 1. decembrī, bet nepieciešamos instruktorus un kareivjus pagaidām, līdz jauno kareivju iesaukšanai, pēc iespējas izdalīt no aviācijas divīziona.

7. §.
 Ņemot vērā to apstākli, ka karaskolas lektoru pasniedzamo stundu skaitu vasarā un ziemā nevar vienādi sadalīt, jo periodos, kad notiek eksameni, repetīcijas un praktiskie lauku darbi, viņi tiek nodarbināti vairāk, bet citreiz atkal mazāk, karaskolas štata norādīto piezīmi par kara zīmību lektoru obligatoriski pasniedzamo stundu skaitu grozu un nosaku, ka viņiem jāpasniedz gadā ne mazāk par 400 stundām.

20. §.
 Kara smilniecības pārvaldes galvenās mantu noliktavas (Torņa ielā № 3) ēkas pastāvošo nosaukumu „Arsenāls” ar šo atceļu un pavēlu minēto ēku turpmāk saukt „Galvenā mantu noliktava”.

21. §.
 Līdzšinējo laikraksta „Latvijas Kareivis” redaktoru pulkvedi-leitnantu Plensneru atsavināšanu no ieņemamā amata un pārvietoju uz galveno štābu.

22. §.
 Par laikraksta „Latvijas Kareivis” redaktora vietas izpildītāju iecelju apsardzības ministrijas tipogrāfijas kapteini Medni.

26. §.
 Papildinot manas 1921. g. 47. pavēles 7. p. III p., malkas normu ēdiena vārišanai karaskolas kadetiēm palielinu par 50% pret attiecīgo kareivju normu.

27. §.
 Saziņā ar finanšu ministri dienas naudas lielumam par piedalīšanos aprīņķu iesaukšanas komisiju sēdēs nosaku 200 rubļus dienā katram komisijas loceklim, kurš neatrodas valsts vai pašvaldības iestāžu dienestā. Šis atalgojums izmaksājams visos kara aprīņķos sākot no š. g. 10. oktobra līdz 1923. g. 31. martam. Manas 1920. g. 9. pavēles 3. § un 1921. g. 7. pavēles 2. § un 44. pavēles 12. § ar šo atceļu.

Pamats: 1922. g. 20. septembra instrukcijas par 1902., 1901., 1900. un 1899. g. dzimušo pilsoņu iesaukšanas kārtību — 27. panta piezīme („Vald. Vēstn.” 1922. g. 213. numurs).

28. §.
 Papildinot manas š. g. 18. pavēles 56. §, izsludinā galīgā veidā kara priekšstāvjiem ārzemēs ministru kabineta noteiktās un līdz šim minētiem priekšstāvjiem izmaksātās sumas reprezentācijas un satiksmes izdevumiem, telpu nomas naudām un kanceļjas izdevumiem:

Visām prefektūrām, policijas iecirkņiem un pagastvaldēm ir nepieciešama
Rokas grāmata dzimtsarakstu nodaļu darbiniekiem.
 Rbj. 140.—
 : : : Pastieidzaties iegādāties! : : :
 Vēl dabujami nedaudzi eksemplari!
 „LETA” Rīgā, Suvorova ielā № 4.
 Liepājā, Daugavpīli, Rēzeknē u. t.

Vācijā: Vācijas markas mēnesi
 reprezentācijas naudas 4.000
 satiksmes izdevumiem 900
 kanceļjas izdevumiem 400

Polijā: Latvijas rubļi mēnesi
 alga 22 500
 reprezentācijas naudas 7.500
 satiksmes izdevumiem 2.250
 kanceļjas izdevumiem 1.500

Krievijā:
 reprezentācijas naudas 7.500
 satiksmes izdevumiem 1.100
 kanceļjas izdevumiem 1.500

Igaunijā un Somijā:
 Igaunijas marka mēnesi
 reprezentācijas naudas 6.000
 satiksmes izdevumiem 1.200
 kanceļjas izdevumiem 1.500

Bez tam katram kara priekšstāvim atļaut telpu nomas naudu vienai pieņemamai istabai pēc faktiskās telpu dardzības; šīs sumas lielumu periodiski ar savu pavēli nosaka galvenā štāba priekšnieks.

29. §.
 Bijušā armijas virspavēlnieka 1919. g. 59. b. pavēles 5.-* § 3. p. par algas izmaksu ar veneriskām slimībām slimojošiem kavāriem ar šo atceļu.
 Ministrs G. Zemgals.

Mūsu cietumnieku dzīve.*
 Ari aiz bieziem cietuma mūriem rit sava iepatnēja un intensīva dzīve. Mūsu tieslietu ministrs, V. Holcmanis, dažas dienas atpakaļ, deva Rīgas žurnālistiem iespēju iepazīties ar centralcietuma iekārtu un ieslodzīto dzīves apstākļiem. Pirms vēl nav uzsākts gājiens pa garjiem cietuma koridoriem, tieslietu ministrs isos vārdos iepazīstina žurnālistus ar cietuma iekārtu, vērsot to uzmanību uz dažiem trūkumiem, kurju novēršana pašlaik stāvot uz dienas kārtības.
 Lai gan cietumnieku pārtika nav slikta, tomēr barības daudzums nav pietiekošs. Maizes rācija (1 mārcaiga dienā) ir par mazu. Pārtikas normas uzlabošanu atzina par vēlamu jau 1919. gadā. Pašlaik maizes rāciju palielina tik grūta fiziska darba strādniekiem. (Igaunijā ieslodzītiem izsniedz 2 mārcaigas maizes dienā.) Tāpēc ir ierosināts jautājums par maizes devas palielināšanu no 1 1/2 līdz 2 mārcaigām dienā. Apcietināto barības uzlabošanu visā Latvijā gan palielinās cietumu budžetu par 3 miljoni rubļu gadā, bet valsts pienākums ir tomēr gādāt par ieslodzīto apmierinošu uzturu.
 Ieslodzīto piederīgiem ir atļauts 2 reizes nedēļā piegādāt tiem iespējamu vairumu ēdamvielu, kas, protams, ienes lielāku daudāmbu cietumnieku uzturā.
 Bez tam ieslodzītie nav vēl pietiekoši mērā apgādāti ar apģērbu, apaviem

* Iz „Latvijas Kareivja”.

un veju. Pēc okupācijas karaspēka aiziešanas, cietums ticis pārņemts bez jebkādas labiericības. Nebijis sajūtam vienīgi inžektu trūkums. Vislielākā vērtība jāpiegriež uz garākiem termiņiem notiesāto apgādāšanai ar arestantu drēbēm, jo to pašreizējais apģērbs ir jau stipri novalkāts.

Viens no cietuma iekārtas pozitīviem sasniegumiem ir plaša arestantu darba piemērošana par ko plašāki referē cietumu galv. pārvaldes priekšnieks V. n. a. g. s. Viņš vispirms izsakās par dažos laikrakstos nepareizi apgaismoto arestantu pieņemšanas un šķirošanas jautājumu. Minētā sadalīšana notiek pēc 1920. g. izstrādātā plāna.

Mazgadīgos uz centralcietumu nemaz nesūtā. Jaunpienākušos ievieto atsevišķā kamerā, kur tie paliek kādas dienas, kamēr viņus izšķiro un liek nomazgāties pirti. Priekšniecība iepazīstās ar katru cietumnieku atsevišķi, lai zinātu, kas viņš par cilvēku un kur viņu ievietot. Krimināloziedzniekus šķir no politiskiem. Notiesātos slepkavas, banditus, zagļus ievieto katru atsevišķi, tāpat iateligentos pēc iespējas atsevišķi. Visu dara, lai vēl nesamaitātie nenokļūtu starp norādītiem noziedzniekiem. Apkaro arī netiklības piekopšanu, kaut gan tas ne viscauri izdodas. Centralcietumā lielās kamerās ir ar restu durvīm, tā ka sargs visu var redzēt, kas iekšā notiek. Tādēļ arī aizrādījumos par netiklības piekopšanu cietumos ir visvairāk nomanāma aplama sensaciju kāre. Šis jaunums katrā ziņā ir izplatīts daudz mazākos apmēros. Jāpiezīmē, ka netiklības gadījumi ir tāds jaunums, kuŗu nav izdevies pilnīgi izskaust nevienas valsts cietumos. Ir karantīnas kamera, kuŗā jāpavada savs laiks jaunpienākušiem, lai viņi neizplatu lipīgas slimības. Tātad pašlaik atrodas 2 jauni Latgales židi brāļi, kuŗus apvairo par slepenu pārnākšanu no padomju Krievijas. Arestantes novietotas termiņcietumā. Centralcietumā kādā nodaļā atsevišķās kamerās sēd sievietes, galvenā kārtā komunistes. Viņas cietuma priekšniecība raksturo kā grūti savaldamas histeriķes, kādēļ viņas ievietotas atsevišķā kamerā.

Ļoti svarīgs ir cietumnieku dzīvē iemiesotais darba princips, kādēļ centralcietums savā ziņā jāuzskata par lielu darbnīcu.

1921. g. 14. jūnija likums par arestantu nodarbināšanu sprauž robežas, kuŗās arestantus nodarbina. Notiesāto nodarbināšanā cietuma priekšniecībai ir brīvas rokas. Gluži citādi tas ir ar tiem, kuŗi izmeklēšanā. Spaidus darbā nelieto, jo ar tiem nekas nav panākams. Ir bijuši krievu laikā gadījumi, ka arestanti drīzak sakropļo sevi, nekā strādā viņiem nepa-

tikamu darbu. Darbam vajaga cilvēku ieinteresēt. Strādā arī tie, kuŗi atrodas izmeklēšanā, jo darbs ienes dažādību arestantu dzīvē un dod tiem iespēju kantko nopelnīt. No arestanta darba augļiem 50 proc. nāk viņam par labu. No tām 25 proc. izsniedz tūlī. Pārējās 25 proc. izsniedz reizē ar viņa izlaidšanu no lobošanas iestādes. No ārējiem darbi būtu minami asenizācijas darbi, kuŗu organizēšanai kaja resors bija devis pietiekošu avansu. Liela daļa cietuma inventāra, arī 15 vara katli, atrodas Krievijā un mazas izredzes to dabūt atpakaļ. Cietums pats par sevi sagādā malku un kūdru. Izņemot Liepājas, Ventspils, Alūksnes un Biržu cietumus, visur ieviesta apkurinašana ar kūdru. Tāpat siens (ap 5000 pudu 28 zirgiem) ievākts pašu spēkiem. Cietumus grib apgādāt ar zemi, lai paši ražotu pārtiku. Bet zemi grūti dabūt. Tā cietuma resors gribētu dabūt Valmiermuižu cietuma vajadzībam. Pagājušā gadā cietumu apstrādāšanā bijušas 500 pūrvieta valsts zemes. Vajadzīgas ap 1700 pūrvieta aŗamzemes.

Pēc cietumu virsvaldes priekšnieka V. n. a. g. s. paskaidrojuma, cietuma administrācija piešķir lielu nozīmi arestēto sistematiskai nodarbināšanai, jo darbs ir liels palīga līdzeklis pie noziedznieku moraliskās audzināšanas.

Arestēto darbi sadalās divās pamata grupās: iekšējie (cietuma) un ārējie (ārpus cietuma sētas) darbi.

Cietumu iekšējie darbi sastāv pa daļai no pašu saimniecības darbiem, bet galvenā kārtā no dažādiem darbnīcu izstrādājumiem. Darbnīcās nodarbināti visi ieslodzītie, kas vien prot kādu amatu, un uz ilgu laiku notiesātie, kas nav laižami ārpus cietuma sētas. Visi ilglaika notiesātie no dažādām valsts ieslodzījuma vietām tiek koncentrēti Rīgā. Še viņi mācāmi amatos teoretiski un praktiski pēc amatnieku skolu parauga. Teoretiskai apmācīšanai pieņemti speciālisti-inženieris un tiek izmantoti arī tehniskie spēki no pašu ieslodzīto vidus. Praktiskai arestēto nodarbināšanai darbnīcās pieņemti instruktori — meistari.

Pie ārējiem darbiem tiek nodarbināti visi islaika notiesātie arestētie, jo pats par sevi saprotams, ka uz mazu laiciņu cietumos ievietotos nevar sākt mācīt amatos.

No atsevišķām darbu nozarēm jāmin Rīgas centralcietuma austuve ar 50 steliem, turpat kurpnieku darbnīca, kuŗā nodarbināti 80 ieslodzītie un kartonažu darbnīca, kur strādā 200 cilvēku. Galdnieku, stlēdznieku un drēbnieku darbnīcas lielākos un mazākos apmēros ierīkotas visos cietumos. Sieviešu nodarbināšanai iegādāti Valmieras, Jelgavas, Cēsu, Rīgas, Ventspils, Tukuma un

Daugavpils cietumiem lielāks skaits vērjamo ratiņu, ar kuŗiem tiek vērptas audumiem līnu, pakulu un vilnas dzijas. Cietumu darbnīcās vispirms tiek izpildīti visi paša cietuma pasūtījumi, kā: dažāda inventāra un trauku pagatavošana un izlabojuumi, apģērba un apavu pagatavošana, dažādi remonti un pārbūvju darbi.

Galvenais iemesls, kas traucē centralcietuma darbnīcu attīstību, ir bažas par tirgu. Visvairāk būtu no svara valsts pasūtījumi. Sevišķi no svara būtu, ja cietumu darbnīcām nodotu armijas apgādību ar apaviem un drēbēm, kādu darbu pašlaik veic armijas darbnīcas.

Kaut gan cietumi varētu dažus savus izstrādājumus pārdot lētāki un tādejādi izkonkurēt amatniekus ārpus cietuma, bet tāda rīcība nebūtu pareiza un galvenā cietuma valde ir aizrādījuse cietuma priekšniekiem to nepieļaut, lai nebūtu dibināts pārmēts, ka cietumi atņem godīgam amatniekam darbu un maizi. Cietuma darbnīcas izceļamas un reklamējamās vienīgi sacensoties izstrādājumu labuma ziņā.

Tomēr cietumnieku izgatavotie pasūtījumi caurmērā iznāk ap 30 proc. lētāki nekā privātā tirgū. Publikas ērības labā, drīzumā ierīkos Antonijas ielā (tieslietu ministrijas namā) īpašu veikalu, kuŗā pārdos cietumnieku izstrādējumus.

Tūlī pēc tam žurnalisti tiek iepazīstināti ar centralcietuma darbnīcu iekārtu.

Liela dzīvība valda plašā austuvē, kuŗā bez pakulu un līnu audumiem māc izgatavot arī mākslas audumus.

Drēbnieku darbnīcā kādas 18 šujmašīnas un liels personāls: sava amata pratēji, palīgi un mācekļi. Strādā grupās instruktora vadībā. Tad vēl kurpnieku, birstu taisītāju, ratnieku, kalēju, galdnieku, kartonažas u. c. darbnīcas strādā tirgum un izpilda dažādus pasūtījumus. Piemēram kartonažas darbnīcā redzamas veselas kaudzes "Tik-Tak" papīrosu kastīņu.

Bet darbs presā, lai meistars būtu labs darba pratējs, tādēļ turpat darbnīcu korpusā ierīkota tehniska skola, kuŗā pārsniedz rēķināšanu, tehnisko zīmēšanu un citas nepieciešamas teoretiskās zināšanas.

Tājāk žurnalisti apskata cietuma slimnīcu, kuŗā tikpat kā nemaz nav slimnieku. Slimo vispārējais skaits ir samērā niecīgs un līdzīgas apmēram 6 procentiem (šis procents ir zemāks par normālo). Cara laikos šis procents bieži līdzinājās 10. Pie cietumu slimnīcas ierīkots arī zobu ārstēšanas kabinets un maza aptieka.

Sevišķa vērtība piegriesta telpu un arestēto miesas, veļas tīrībai un kukaiņu iznīcināšanai. Bez tam ir tikuši izstrādāti un dzīvē ieviesti tevišķi sanitārā

režīma noteikumi, pēc kuŗiem jaunpienākusie arestētie visi bez izņēmuma jāapskata ārstam vai feldšeram, jālaiž pirti, jādezinficē viņu drēbes un jāiztur karantinā; pēc tam veselos arestētos novieto pa kamerām, bet slimos slimnīcā vai arī izolācijas kamerās.

Arestantu pirts ir labi iekārtota un tani valda tīrība. Tāpat labi darbojas arī veļas mazgātava ar speciālu ietaisi veļas ātrai izžāvēšanai.

Vairums arestantu centralcietumā ievietoti vispārējās kamerās. Sarunājoties ar tiem izrādas, ka zināmas "profesijas" piederīgie tiešām ievietoti vienkopas.

Daļa no apcietinātiem (vairums politisko) novietoti sevišķā liģeli vienatnējās kamerās, vienu no tām aizņem arī pazīstamais Kļava-Kļaviņš.

Ik uz soļa novērojams, cik daudz ir pomāts par dažādiem drošības līdzekļiem, lai aizkavētu arestantu bēgšanu. Krustojošos koridoros noslēdz dzelzsrestu durvis, kuŗas savukārt apsargā ar šautenēm apbruņoti uzraugi. Bez tam ierīkota arī īpaša signalizācija. Ārpus cietuma visgarām mūra žogam ta virspusē novilkta 4 rindas dzelzsdrāsu. Ši mūra stūros bez tam uzbūvēti augsti torņi, no kuŗiem var pārrādēt visu cietuma teritoriju. Šajos torņos nostādīti kareivji, pie kam to rīcība ir arī ložmetējs. Naktīs cietuma teritoriju apgaismo ar spēcīgām elektriskām lampām.

Galvenā cietumu valde izdevuse nupat pārskatu par 1921./22. valsts saimniecības (budžeta) gadu, kas mums piesūtīts. No tā izņemam šimbrīžam sekošas statistiskās ziņas par arestēto skaitu un pārmaiņām 1921. gadā.

Uz 1921. g. 1. janvāri bija pavisam:

Notiesāto (ieskaitot administratīvos)	Vir.	Siev.	Kopā
539	214	753	
Zem izmeklēšanas stāvoklī	1232	250	1482
Pārsūtāmo	5	2	7
Apcietināto bērnu	5	8	13
Kopā	1781	474	2255

Pārskata gadā pieņāca klāt:

Notiesāto	Vir.	Siev.	Kopā
5679	2340	8019	
Zem izmeklēšanas stāvoklī	6603	1525	8128
Pārsūtāmo	1054	201	1255
Apcietināto bērnu	73	84	157
Kopā	13409	4150	17559

Pārskata gadā izgāja:

Notiesāto	Vir.	Siev.	Kopā
5230	2290	7520	
Zem izmeklēšanas stāvoklī	6050	1462	7512
Pārsūtāmo	1041	199	1240
Apcietināto bērnu	64	76	140
Kopā	12385	4027	16412

1922. gada bibliogrāfija*).

Trešais ceturksnis.

Valsts bibliotēkas sākārtojums. A. Gintera redakcija. (3. turpinājums.)

(Bezpartejiskais Nacionālais Centrs.) Kad f. hēe f. kurlteņi kuhpēs? Ko aistahw Belp. Naz. Zentrs? Belpart. Zentra kandidati Rīgā. (Rīgā, 1922.) Špeeltawe „Latwija“ 4° (28×22) 4 l. p.

— Ilfchkirofchais brihdīs ir klahiti (Uzsaukums. Rīgā, 1922. Iespied. vieta neuzrādīta.) 4° (28×22) 4 l. p.

— Bepartejiskais Nacionālais Zentrs aistahw un apkaro: (Rīgā, 1922. Iesp.) Sab. „Latwijas Sargs“ fol. (46×28) 1 l. p.

— Bepartejiskā Nacionālā Zentra aizinājums. (Rīgā, 1922. Iesp.) L. L. Zentralb. druk. 16° (17×12) 4 l. p.

— Kandidatu saraksts № 6. Šaeimas wehlechanās 7. un 8. oktobrī 1922. g. Widlemē (Rīgā, 1922. Iesp.) Apfard. Ministr. Tipogr. 8° (23×15) 14 l. p.

Bilmanis, R. — Satv. Sap. loceklis. Kā saimnieko ar tautas grašiem! Rīgā, 1922. Latwijas Sociāldemokrātiskās Strādnieku Partijas Centralās Komitejas izdevums. Dr. E. Pipiņa un J. Upmaņa druk. 8° (23×14) 20 l. p.

Centralā vēlēšanu komisija. Saeimas vēlēšanas notiks šī gada 7. un 8. oktobrī (Noteikumi.) Rīgā, 1. augustā 1922. (Iesp.) J. Petersona druk. 4° (35×25) 1 l. p.

— Instrukcija par balsošanas kārtību un balsu skaitīšanu Saeimas vēlēšanās 1922. g. (Rīgā, 1922. Iesp.) J. Petersona druk. 4° (35×24) 2 l. p.

— Instrukcija visām pašvaldības iestādēm par kandidatu sarakstu izdalīšanas kārtību, vēlēšanu laika un iecirkņa telpu izziņošanu vēlētajiem. (Rīgā, 1922. Iesp.) J. Petersona druk. 8° (24×17) 1 l. p.

Dahwis, J. I. Bihltama fehrga. II. Nacionālīti un internacionālīti. III. Kā atfwabinas no sozialedemokrātijas. Rīgā (1922) Kriitīgās Nacionālās Šaweēnības ifdewums. Iesp. Apf. Min. tip. 16° (15×11) 16 l. p. 1 r.

— I. Darbi un wahrdi. II. Saeimas tuwakee ifdewumi. III. Solit sola, bet nedewa. Rīgā (1922.) Kriitīgās Nacionālās Šaweēnības ifdewums. Eesp. Apf. Min. tip. 16° (15×11) 16 l. p. 1 rbl.

— I. Strādnieki un sozialedemokrati. II. Waj „luhdī Deewa un ftrahdā“ waj „neewā Deewa un neftrahdā.“ III. Leezet aif ants! Rīgā (1922.) Kriitīgās Nacionālās Savienības ifdewums. (Iesp.) Aps. Ministr. tipogr. 16° (15×11) 14+1 nenum. l. p. 1 r.

— Tas pats jaunā izdevumā. (Teksts viscauri veca ortogrāfijā.) 16° (15×11) 14+2 nenum. l. p. 1 r.

Demokrātiskais Zentrs. Demokrātiskā zentra un belpartejiskā fabeēdrīko darbineeku platforma Šaeimas wehlechanās 1922. gadā. (Ar uzsaukumu:) Pilfoņi! (un kandidatu sarakstu Zemgalē № 12.) Rīgā, argultā (1922.) Dr. „Jaunakās Siņas“ fol. (45×28) 2 l. p.

— (Tas pats ar kandidatu sarakstu Vidzemē № 11.)

— (Tas pats) Dr. pie B. Dihriķa un bdr. fol. (56×29) 2 l. p.

— (Tas pats ar kandidatu sarakstiem Rīgā № 14, Vidzemē № 11, Kurzemē

№ 5, Zemgalē № 12.) Druk. „Jaunako Siņu“ druk. fol. (46×30) 2 l. p.

Demokrātiskā Zentra un belpartejiskā darbin. kandidatu saraksts № 5, Šaeimas wehlechanās 7. un 8. oktobrī 1922. g. Kurlemē. (Rīgā, 1922.) Dr. „Jaunako Siņu“ druk. 8° (22×14) 14+1 nenum. l. p.

Demokrātiskā Zentra un belpartejiskā fabeēdrīko darbin. saraksts № 14, Šaeimas wehlechanās 7. un 8. oktobrī 1922. g. Rīgā. (Rīgā, 1922. Iesp. „Jaunako Siņu“ tipogr.) 8° (19×13) 14+1 nenum. l. p.

Demokrātiskā Zentra un belpartejiskā fabeēdrīko darbin. kandidatu saraksts № 11, Šaeimas wehlechanās 7. un 8. oktobrī 1922. g. Widlemē. (Rīgā, 1922. Iesp.) „Jaunakās Siņas“. 8° (20×13) 16 l. p.

Janfons, pulkvedis, bij. Seemeļlatwijas l. Walmeeras k. pulka komandēers un Austrumfrontes pawehlneeks.

Latwijas pilfoņi! Pulkwedis Janfons iet wehlechanu ziņgā ar sekofocheem loļungeem. (Rīgā, 1922.) Druk. J. Rofe. 4° (35×22) 1 l. p.

Kauls, J. Kreifās un labās partijas. (Nopeetns palihgs wehletojeem politiko partiju nowehrtefchanā) (Rīgā, 1922. Iesp.) A. Šchnakenberga druk. 8° (23×15) 11 l. p. 10 r.

Klihwē, A. „Nafta“ un „Jaunakās Siņas“ Rīgā, 1922. (Izdevējs neuzrādīts. Iesp.) Latw. Semn. Šaw. Ipeelt. 8° (22×14) 12 l. p.

Kriitīgā Nacionālā Šaweēnība. Šaweēnības kandidatu saraksti Semgalē, Rīgā, Widlemē, Kurlemē un Ko Kriitīgā

Nacionālā Šaweēnība grib? (Rīgā, 1922. Iesp.) B. Dihriķis un b. dri. 4° (29×15) 2 l. p.

Latgolas, Apwinutūs, mozsaimniku, bezzemnieku Lotgolas Dorba partijas Šaeimas vēlēšanu Platforma (un kandidatu saraksts ar kandidatu raksturojumu. Rīgā, 1922. Iesp.) I. Petersona druk. fol. (49×33) 2 l. p.

Latgolas belpartijas sawineības platforma. Platforma sozoza belpartijnyh Latgalycew. (Ludzā, 1922.) Iesp. V. Sujera druk. Ludzā. 8° (20×13) 16 l. p.

Latgolas darbiniku apwinotās listes № 12 Platforma. Balsojīt par listi № 12. Rezeknē, 1922. Druk. tipogr. „Gromota“, Rezeknē. 8° (19×13) 8 l. p.

Latg. Dorba partijas centralo komiteja. Latgolas Dorba partijas programa (ar uzsaukumu vēlēēt par listi № 4) (1922. Iespieduma vieta neuzrādīta). 8° (27×11) 4 nenum. l. p.

Latgolas Kriitīgu Zemnieku Sawinības Programa. (Rezeknē, 1922. Iespieduma vieta neuzrādīta) 8° (22×15) 2 l. p.

Latgolas Kriitīgu Zemnieku Sawinības dorba porskots 1920—1922. g. (Rezeknē, 1922.) Druk. tipogr. „Dorba un Zinība“, Rezeknē. 8° (22×15) 8 l. p.

(Turpmāk vā.)

